

INVALIDITĀTES LIETU NACIONĀLĀS PADOMES SĒDES PROTOKOLS

Rīgā

Nr. 2

2018.gada 6.jūlijs

Sēdi vada:

J. Reirs labklājības ministrs, padomes priekšsēdētājs.

Padomes locekļi vai to delegētie pārstāvji:

M.Auders Ekonomikas ministrija, Mājokļu politikas departamenta direktors;

I.Balodis nodibinājums „Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons””, valdes priekšsēdētājs;

V.Biseniece Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, Elektronisko sakaru un pasta departamenta galvenā speciāliste;

D.Dadzīte Latvijas Paralimpiskā komiteja, prezidente;

J.Eglīts Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, parlamentārais sekretārs;

D.Garšva Izglītības un zinātnes ministrija, Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta vecākais referents;

S.Gerenovska Latvijas Nedzirdīgo savienība, valdes priekšsēdētāja - prezidente;

A.Ilves Tiesībsarga birojs, Sociālo, ekonomisko un kultūras tiesību nodaļas juridiskā padomniece;

Ē.Miķītis Veselības ministrija, Veselības aprūpes departamenta direktors;

M.Pužuls Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, Darba aizsardzības vecākais speciālists;

I.Rudzīte Latvijas Pašvaldību savienība, padomniece veselības un sociālajos jautājumos;

A.Sebre Sabiedrības integrācijas fonds, Projektu nodaļas vadītāja.

Citi dalībnieki:

M.Anspoka Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Publisko pakalpojumu departaments, Vienas pieturas aģentūras nodaļas vadītāja;

A.Balode	Rīgas vājredzīgo un neredzīgo biedrība „Redzi mani”, valdes priekšsēdētājas vietiece;
B.Bicēna	Latvijas Vājdzirdīgo atbalsta asociācija „Sadzirdi.lv”, valdes locekle;
E.Celmiņa	Labklājības ministrija, Sociālās iekļaušanas politikas departamenta direktore;
K.Grieze	Satiksmes ministrija, Autosatiksmes departaments, Autoceļu nodaļas vadītājs;
T.Kantāne	Rīgas dome, Labklājības departaments, Sociālo pakalpojumu administrēšanas nodaļa, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste; Personu ar invaliditāti Nevalstisko organizāciju konsultatīvās padomes sekretāre;
J.Kalniņa-Levina	Bērnu paliatīvās aprūpes vecāku iniciatīvas grupa;
A.Kasemira	Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra, Starptautiskās sadarbības un atbalsta daļas projektu koordinatore;
J.Krūmiņa	Latvijas Spina bifida un hidrocefālijas biedrība, valdes locekle;
L.Ķikute	Rīgas vājredzīgo un neredzīgo biedrība „Redzi mani”, valdes priekšsēdētāja;
A.Lukašenoka	Labklājības ministrija, Sociālās iekļaušanas politikas departamenta vecākā referente;
D.Melnalksnis	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Publisko pakalpojumu departaments, Vienas pieturas aģentūras nodaļas vecākais eksperts;
Ņ.Meņģele	Nodibinājums „Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons””, valdes locekle;
R.Mežavilka	Latvijas Vājdzirdīgo atbalsta asociācija „Sadzirdi.lv”;
A.Ostvalds	Latvijas Nedzirdīgo savienība, tulks;
I.Parhomenko	nodibinājums „Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons””;
D.Podziņa	nodibinājums „Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons””, neatkarīgā eksperte;
I.Šatkovska	fonds „Jūnijs”;
I.Vilcāne	Labklājības ministrija, Sociālās iekļaušanas politikas departamenta vecākā eksperte vienlīdzīgu iespēju jautājumos.

Protokolē:

R.Veidliņa Labklājības ministrija, Sociālās iekļaušanas politikas departamenta vecākā referente.

Sēdi sāk plkst. 12:00

Darba kārtībā:

1.	Informācija par programmu „Erasmus+: Jaunatne darbībā” un projekta „Būt kopā” aktivitātēm	Aija Kasemira Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra, Starptautiskās sadarbības un atbalsta daļas projektu koordinatore
2.	Prezentācija par Vides pieejamības vadlīnijām	Inese Vilcāne Labklājības ministrija, Sociālās iekļaušanas politikas departamenta vecākā eksperte vienlīdzīgu iespēju jautājumos
3.	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības un Latvijas Nedzirdīgo savienības paveiktais ANO Konvencijas ieviešanai	Jānis Eglīts Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, parlamentārais sekretārs
		Ilze Rudzīte Latvijas Pašvaldību savienība, padomniece veselības un sociālajos jautājumos
		Sandra Gerenovska Latvijas Nedzirdīgo savienība, valdes priekšsēdētāja - prezidente
4.	Dažādi:	
	Nevalstisko organizāciju iesaiste Sabiedriski konsultatīvajā padomē	Ivars Balodis Nodibinājums „Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeironi””, valdes priekšsēdētājs
	Autostāvvietu izveidošana pie daudzdzīvokļu namiem personām ar invaliditāti.	Taiga Kantāne Rīgas dome, Labklājības departaments, galvenā speciāliste; Mārtiņš Auders Ekonomikas ministrija, Mājokļu politikas departamenta direktors

1.jautājums

Informācija par programmu „Erasmus+: Jaunatne darbībā” un projekta „Būt kopā” aktivitātēm

A.Kasemira

J.Reirs

A.Kasemira iepazīstina ar Eiropas Savienības (ES) izglītības, mācību, jaunatnes un sporta programmas “Erasmus+” sadaļu “Erasmus+: Jaunatne darbībā”. Visa programma ir plaša, taču šī sadaļa attiecas uz jauniešiem vecumā no 13 līdz 30 gadiem, kā arī personām, kuras strādā ar šiem jauniešiem. Nacionālā līmenī programmas sadaļu administrē Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra (JSPA). Īstenošana norisinās starptautisku projektu veidā, vairumā gadījumu partnerībā ar organizāciju citā valstī.

Projektu pieteikumus var iesniegt pārsvarā trīs reizes gadā, tiešsaistē Eiropas Komisijas izveidotā platformā. Šīs sadaļas projektu pieteikumus vērtē JSPA, līdz ar to pieteikums var būt aizpildīts latviešu valodā. Ir iespējams saņemt konsultācijas un cita veida atbalstu projekta pieteikuma sagatavošanai.

Aktivitātes projektos norisinās, izmantojot neformālās izglītības metodes, piemēram, spēles, kur projekta tematika balstās uz projektu iesniedzēju interesēm. Dalība projektos sniedz iespējas jauniešiem un personām, kuras strādā ar jauniešiem, papildināt savas zināšanas un kompetences, un iegūt pieredzi sev interesējošās jomās. Pēc dalības projektā vai apmācības programmā tiek izsniegts „Youthpass”¹ sertifikāts.

Programmas sadaļai ir trīs pamatdarbības: mobilitāte mācību nolūkos (trīs projektu veidi), stratēģiskā partnerība un strukturētais dialogs.

Iesaistīties mobilitātes pasākumos mācību nolūkos iespējams, organizējot dažādas jauniešu apmaiņas. Piemēri atrodami tīmekļa vietnē www.youtube.com, meklējot „Erasmus+: Jaunatne darbībā”. Šīs pamatdarbības ietvaros ir iespēja iesaistīties brīvprātīgā darba aktivitātēs un doties uz kādu citu ES valsti vai kaimiņvalsti, un veikt organizācijā brīvprātīgo darbu atbilstoši savām interesēm. Brīvprātīgajam tiek nodrošināta bezmaksas dzīvošana un maksāta kabatas nauda. Projekta budžetā iespējams iekļaut visas ar nokļūšanu un uzturēšanos saistītās izmaksas, kā arī izdevumus atbalsta pasākumiem, piemēram, izdevumiem asistenta nodrošināšanai. Tāpat A.Kasemira aicina organizāciju pārstāvjus pieteikties uzņemt ārvalstu brīvprātīgos Latvijā, kā piemēru minot Vaivaru pamatskolu Jūrmalā, kura uzņem brīvprātīgos, t.sk. ar invaliditāti, lai skolēnus iepazīstinātu ar citu kultūru, šādu cilvēku dzīves stāstiem, iespējām un centieniem uzlabot savas dzīves kvalitāti, tai pašā laikā, īstenojot dažādus uzdevumus skolā. Starptautiskās mobilitātes pasākumos ir iespējams doties arī personām, kuras strādā ar jauniešiem.

¹ Eiropā atzīts dokuments, kas veicina iegūto kompetenču (zināšanas+prasmes+attieksme) apzināšanu un atzīšanu ES neformālās izglītības programmas "Jaunatne darbībā" un "Erasmus+: Jaunatne darbībā" projektu ietvaros.

Otrās pamatdarbības – stratēģiskā partnerība – ietvaros ir iespējams īstenot plaša mēroga ilgtermiņa projektus, kuros iesaistās daudzi dažādu jomu partneri ar mērķi radīt jaunatnes jomai nozīmīgu rezultātu. A.Kasemira norāda, ka šāda veida projekta īstenošanā, tikai programmas formālās izglītības sadaļā, ir iesaistījusies arī sēdē pārstāvētā Rīgas vājredzīgo un neredzīgo biedrība „Redzi mani”. Tāpat organizācijām ir iespējams attīstīt un stiprināt tīklojumus, paaugstināt savu kapacitāti darbībai starptautiskā līmenī, kā arī apmainīties un salīdzināt idejas, prakses un metodes.

Trešās pamatdarbības – strukturētais dialogs – projektos jaunieši gūst iespēju ietekmēt jaunatnes politikas veidošanu, gūst izpratni, kā notiek darbs institūcijās, kāds ir lēmumu pieņemēju ikdienas darbs, ko nozīmē līdzdalība un kā jaunieši var ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu.

Ikvienā projekta pieteikumā jāievēro drošas vides veidošanas princips, lai ikviens – jaunieši un cilvēki, kuri strādā ar jauniešiem – varētu izteikt viedokli atbilstoši savām vajadzībām un justies droši. Programmas nosacījumi ļauj projekta pieteikuma budžetā iekļaut pamatotas projekta īstenošanai nepieciešamas izmaksu pozīcijas, piemēram, atalgojums asistentam, izdevumi pastiprinātam mentoringam vai pat speciāli aprīkotai gultai, tādējādi tiek dota iespēja ikvienam jauniešim piedalīties interesējošā projektā.

Projekta ietvaros izveidotajiem materiāliem jānodrošina publiska piekļuve.

Turpinājumā A.Kasemira klātesošos iepazīstina ar JSPA īstenoto projektu „Būt kopā”, kura mērķis ir veicināt jauniešu, kuriem ir veselības grūtības vai invaliditāte, dalību starptautiskos jaunatnes jomas projektos. Projekts tiek īstenots Eiropas līmeņa partnerības ietvaros un ietver dažādas nacionāla līmeņa aktivitātes, tostarp: ir izstrādātas vadlīnijas, kas jāņem vērā nodarbinot un strādājot projektos ar cilvēkiem ar veselības grūtībām vai invaliditāti, informatīvajos semināros informēta mērķa grupa par savām iespējām piedalīties programmā „Erasmus+: Jaunatne darbībā”, Sociālās iekļaušanas projektu interesentiem tiek nodrošināti mentora pakalpojumi.

A.Kasemira sniedz īsu ieskatu par JSPA turpmāk plānotajām aktivitātēm:

- jaunas ES programmas – Solidaritātes korpuss – ietvaros arī turpmāk būs iespējams īstenot brīvprātīgo darbu;
- apmācībām, t.sk., sociālās iekļaušanas starptautiskām apmācībām Islandē, kurām ir uzsākusies pieteikšanās;
- 28.novembrī plānoto konferenci, kurā tiks diskutēts par starptautisko dimensiju mūsdienu jauniešu ar veselības grūtībām vai invaliditāti dzīvē;
- sociālās iekļaušanas starptautisko apmācību “Obstacles-Opportunity (O2)”, kas norisināsies 2019.gada februārī Siguldā. Interesenta līdzdalības maksājums 28.46 euro.

Nobeigumā runātāja aicina sekot līdzi JSPA jaunumiem, piedāvātajām iespējām un apmācībām interneta vietnē www.jaunatne.gov.lv. Uz aģentūras oficiālo e-pasta adresi info@jaunatne.gov.lv vai aija.kasemira@jaunatne.gov.lv sūtīt jautājumus, kā arī iesūtīt priekšlikumus, kādi vēl atbalsta pasākumi būtu

lietderīgi, lai jaunieši ar veselības problēmām vai invaliditāti varētu iesaistīties „Erasmus+: Jaunatne darbībā” projektos.

J.Reirs pasakās par interesanto prezentāciju un ierosina trešā ceturkšņa sēdē izskatīt jautājumu par nākamajam, 2021.-2027.gada ES struktūrfondu plānošanas periodam izvirzāmajiem pasākumiem.

Tā kā Invaliditātes lietu nacionālās padomes priekšsēdētājam nepieciešams doties pildīt citus svarīgus amata pienākumus, visiem padomes locekļiem piekriņot, tālāk sēdi vada I.Balodis.

Nolemj:

- Sniegto informāciju pieņemt zināšanai;
- Trešā ceturkšņa sēdes darba kārtībā iekļaut jautājumu par nākamajā ES struktūrfondu plānošanas periodā izvirzāmajiem pasākumiem.

2.jautājums

Prezentācija par Vides pieejamības vadlīnijām

I.Vilcāne

J.Eglīts, J.Kalniņa-Levina, E.Celmiņa, B.Bicēna, D.Dadzīte, K.Grieze,
I.Balodis, A.Ilves

I.Vilcāne klātesošos iepazīstina ar Vides pieejamības vadlīnijām publiskajām būvēm un telpām un publiskajai ārtelpai (turpmāk – vadlīnijas), kuras ir izstrādātas ES struktūrfondu projekta Nr. 12.1.1.0/15/TP/003 “Horizontālā principa “Vienlīdzīgas iespējas” politikas koordinēšanas funkciju nodrošināšana Labklājības ministrijā (2015.-2018. gads)” ietvaros. Vadlīnijas Labklājības ministrijas uzdevumā izstrādāja Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija SUSTENTO.

Vadlīniju izstrādē piedalījās vairākas ministrijas, valsts institūcijas un nevalstiskās organizācijas, kuras pārstāv cilvēku ar dažādu veidu invaliditāti intereses.

Konvencija² nosaka nepieciešamību veidot pieejamu vidi, kā arī sniegt metodisku atbalstu ikvienam būvniecības procesā iesaistītajam kā vislabāk nodrošināt pieejamu vidi. Vadlīnijas ir domātas visplašākajai mērķgrupai – ikvienam, kuram interesē pieejamības jautājumi. Šajās Vadlīnijās iekļautie ieteikumi ļauj veidot tādu būvvidi, kura ir ērti pieejama ikvienam cilvēkam ar pārvietošanās ierobežojumiem vai ar iespējami mazāku līdzcilvēku atbalstu.

Vadlīnijām ir trīs daļas: ievads un antropometrija, publiskas būves un telpas un publiskās ārtelpas. I daļā „Ievads un antropometrija” ir skaidroti dažādi termini un iekļauti attēli ar dažādiem antropometriskajiem datiem. II daļā „Publiskas būves un telpas” un III daļā „Publiskās ārtelpas” apkopotas gan Latvijas normatīvajos aktos, gan standartos noteiktās prasības pieejamas vides izveidei cilvēkiem ar ierobežotām pārvietošanās un piekļuves spējām, gan

² Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām

dažādu valstu ekspertu izstrādātās rekomendācijas, kas sniedz plašāku ieskatu, kā iespējams risināt pieejamības jautājumus.

Pielikumā ir iekļautas četras dažādu veidu vides pieejamības pašpārbaudes anketas, lai novērtētu institūcijas pieejamību un izdarītu secinājumus par veicamajiem pielāgojumiem vides pieejamības nodrošināšanas uzlabošanai.

I.Vilcāne aicina iepazīties, ievērot un veicināt savu institūciju vides pieejamību atbilstoši vadlīniju norādījumiem. Vadlīnijas ir pieejamas arī Labklājības ministrijas tīmekļa vietnē izmantojot saiti http://sf.lm.gov.lv/lv/vienlidzigas-iespejas/2014-2020/hp_aktuali/.

Labklājības ministrija vides pieejamības veicināšanai ir rīkojusi izglītojošus seminārus, izstrādājusi vadlīnijas Latvijas valsts simtgades pasākumu rīkotājiem, par kurām 29.maijā, izmantojot Latvijas Pašvaldību savienības videokonferences sistēmu, informējusi simtgades pasākumu organizatorus. Vēl šogad ir plānotas 60 vides pieejamības ekspertu konsultācijas Eiropas Reģionālā attīstības fonda (ERAF) un Kohēzijas fonda (KF) līdzfinansēto projektu īstenošanas vietās. Patlaban notiek darbs pie Plāna pieejamas vides veidošanai Latvijā 2018.-2021.gadam (turpmāk – pieejamības plāns), par kuru ikviens viedokli varēja sniegt no 21.jūnija līdz 6.jūlijam.

J.Eglīts interesējas vai Labklājības ministrija plāno veikt medicīnas iestāžu apsekojumu un izvērtēt nodrošināto vides pieejamību.

I.Vilcāne paskaidro, ka pieejamības plānā ir iekļauti pasākumi valsts un pašvaldību iestāžu, kuras sabiedrībai sniedz pakalpojumus, vides pieejamības izvērtējumam. Pietiekama finansējuma gadījumā šāds izvērtējums varētu noritēt 2019.gadā, taču, ja finansējums nebūs pietiekams – nākamajā ES struktūrfondu plānošanas periodā.

J.Kalniņa-Levina vēlas uzzināt, kad vides pieejamība atbilstoši vadlīnijās ieteiktajām prasībām tiks nodrošināta Labklājības ministrijā.

I.Vilcāne paskaidro, ka Labklājības ministrija vides pielāgojumus ir veikusi savu finanšu iespēju robežās: sētas mājā ir ierīkots pacēlājs, pielāgota telpa ēkas pirmajā stāvā un marķēti pakāpieni. Turpmākie pielāgojumi tiek plānoti atbilstoši pieejamajiem finanšu resursiem.

E.Celmiņa papildina, ka Labklājības ministrija bieži sanāksmes vai darba grupas rīko ārpus ministrijas telpām – citās iestādēs, kur telpām ir nodrošināta vides pieejamība. Uzaicinājumā tiek iekļauta norāde par pasākuma pieejamību. Ja pasākums tomēr notiek Labklājības ministrijas telpās, lūdzam informēt par piekļuves nodrošināšanu, un, ja nepieciešams, pasākuma norises vieta tiek mainīta.

B.Bicēna vērš uzmanību, ka prezentācijā lietotie jēdzieni “akustiskā cilpa” un “indukcijas cilpa” nozīmē telpas pieejamību dzirdes aparātu lietotājiem. Lai nerastos pārpratumi, lūdz ievērot konsekvenci terminoloģijas lietošanā.

I.Vilcāne pasakās par pamanīto niansi un apsola izvērtēt norādīto jēdzienu lietojumu.

D.Dadzīte interesējas, kā plānots kontrolēt vadlīnijās ietvērto rekomendāciju ievērošanu būvniecības procesā no Labklājības ministrijas puses.

I.Vilcāne paskaidro, ka Pieejamības plānā ir iekļauts uzdevums kontroles – sankciju mehānisma izveidei.

E.Celmiņa papildina, ka būvdarbu valsts kontroli veic Būvniecības valsts kontroles birojs. Un atgādina, ka Labklājības ministrijas uzdevums Konvencijas ieviešanas veicināšanai ir piedāvāt materiālu, kurā ir apkopotas cilvēku ar dažādu veidu funkcionālajiem traucējumiem vajadzības, citu valstu prakse un labās prakses piemēri.

I.Vilcāne atgādina, ka nevalstisko organizāciju loma ir pārstāvēt cilvēku ar invaliditāti intereses. Tāpēc aicina, par konstatētiem vides pieejamības nenodrošināšanas gadījumiem, informēt Labklājības ministriju, kura atbilstoši savai kompetencei izvērtēs saņemto informāciju un veiks tālākās darbības.

K.Grieze atzīst, ka arī Satiksmes ministrija bieži saskaras ar pasūtītāja nevēlēšanos ievērot dažādus pieejamības pasākumus. Turklāt šobrīd valstī trūkst kontroles, sankciju mehānisms, lai varētu ietekmēt būvnieku rīkoties atbildīgi būvniecības laikā, piemēram, izvietot norādes, iekārtot pieejamu pagaidu ietvi ceļu un ietvju būvdarbu laikā.

D.Dadzīte norāda, ka jau patlaban daudzi objekti nav pieejami cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, lai gan būvniecības procesā ir sniegtas vides pieejamības konsultācijas.

I.Vilcāne norāda, ka ERAF ietvaros īstenotajiem projektiem vides pieejamības nodrošināšanas kritērijs bija obligāts, turklāt būvdarbu pasūtītājam bija jākonsultējas ar nevalstisko organizāciju pārstāvjiem.

I.Balodis ierosina pārbaudīt konsultēto projektu (objektu) faktiski nodrošināto vides pieejamību.

A.Ilves informē par tiesībsarga biroja uzsākto pētījumu par vides pieejamības novērtējumu. Pētījumā vērtēs un analizēs plašu iesaistīto speciālistu loku: sākot ar augstskolu ieguldījumu speciālistu sagatavošanā, līdz speciālistiem, kuri izsniedz atzinumu par objektu nodošanu ekspluatācijā. Tiks analizēts arī esošais normatīvais regulējums un Latvijas tiesu prakse.

Nolemj:

- Sniegto informāciju pieņemt zināšanai;
- Līdz nākamajai sēdei I.Balodim nosūtīt informāciju uz e-pasta adresi Inese.Vilcane@lm.gov.lv par vides pieejamības ekspertu ne vairāk kā trijos būvobjektos izteiktajiem ieteikumiem vides pieejamības nodrošināšanai;
- Līdz nākamajai sēdei I.Vilcānei apkopot informāciju par ne vairāk kā trijiem ERAF būvniecības projektiem, kuru īstenošanas laikā nodrošinātas vides pieejamības ekspertu konsultācijas;
- I.Vilcānei un I.Balodim vienoties par faktiskās situācijas apzināšanas variantiem;
- Par konstatēto līdz gada beigām informēt Invaliditātes lietu nacionālo padomi.

3. jautājums

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM), Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) un Latvijas Nedzirdīgo savienības (LNS) paveiktais Konvencijas ieviešanai

J.Eglīts, I.Rudzīte, S.Gerenovska

I.Šatkovska, I.Balodis, B.Bicēna, E.Celmiņa

1) **J.Eglīts** informē par VARAM kompetences jomās paveikto Konvencijas ieviešanai.

Veidojot jaunu valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru, pašvaldības attiecināmajās izmaksās var iekļaut izdevumus pielāgotas vides izveidei³, piemēram, izdevumus grīdas līmeņu maiņai, piktogrammām, norāžu un/vai audiosignāla izvietojumam telpās un citiem pasākumiem.

VARAM ir sagatavojusi grozījumus Ministru kabineta 2007.gada 6.marta noteikumos Nr. 171 "Kārtība, kādā iestādes ievieto informāciju internetā", grozījumi šā gada 15.martā izsludināti Valsts sekretāru sanāksmē. Grozījumu mērķis ir nodrošināt piekļūstamību valsts pārvaldes informācijai un tīmekļvietnēm personām ar invaliditāti, vecākiem cilvēkiem un sabiedrības grupām, kurām nepieciešami pielāgojumi atspoguļotā satura uztveršanai un izpratnei.

VARAM ir atbildīgā iestāde par ERAF atbalstu energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumam un atjaunojamo energoresursu izmantošanu pašvaldību ēkās. Pašvaldības, sagatavojot projektu iesniegumus, piesaistījušas līdzekļus dažādu ēku, piemēram, sociālās aprūpes, sociālo pakalpojumu un skolu, energoefektivitātes paaugstināšanai.

2) LPS pārstāve **I.Rudzīte** informē par vairāku pašvaldību: Jūrmalas, Liepājas, Daugavpils un Rīgas, pilsētvides pieejamības un pakalpojumu nodrošināšanas labās prakses piemēriem.

Pagājušajā gadā 43 Eiropas pilsētu vidū Jūrmala saņēma trešo vietu un „Access City Award 2017”⁴ godalgu par vides un pakalpojumu pieejamības nodrošināšanu. Turklāt, plānojot nepieciešamos pakalpojumus, pilsēta sadarbojas ar nevalstiskajām organizācijām.

Savukārt Rīgas domes Sociālais dienests sadarbībā ar nevalstiskajām organizācijām no 2016.gada pilotprojekta veidā ievieš četras uz klientu vajadzību izvērtējumu balstītas programmas. Katras programmas saturs (piešķirtie pakalpojumi) tiek saskaņots ar katru klientu.

³ Ministru kabineta 2018.gada 13.februāra noteikumi Nr. 79 "Kārtība, kādā izmanto 2018. gadam paredzēto apropriāciju valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru tīkla izveidei, uzturēšanai un publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidei" 1. pielikuma "Pieteikums valsts budžeta dotācijas saņemšanai 2018. gadā valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru izveidei, uzturēšanai un publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidei" 5.punkts

⁴ Apmācību „Access City” Eiropas Komisija piešķir pilsētām par to ieguldīto darbu pieejamākas vides veidošanā dažādām sabiedrības grupām, it īpaši cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un senioriem. Tiek vērtēti tādi aspekti kā infrastruktūras un vides pieejamība, pakalpojumu klāsts, transports, informācijas pieejamība u. tml.

S.Gerenovska lūdz pašvaldībām atgādināt par cilvēku ar dažādas pakāpes dzirdes zudumu vides pieejamības pasākumiem, piemēram, pilsētas vai novada vadītāja pilsētas svētku uzrunas tulkojums zīmju valodā.

I.Rudzīte apsola atgādināt pašvaldībām par vides pieejamības pasākumiem šai mērķa grupai.

I.Šatkovska interesējas, kad tiks nodrošināts ērts un ikvienam izmantojams sabiedriskais transports visās pašvaldībās.

I.Balodis precizē, ka jautājumi par reģionālo sabiedrisko transportu ir Satiksmes ministrijas kompetencē. Ierosina nākamā gada darba plānā iekļaut izskatīšanai šo jautājumu.

3) Ar LNS paveikto Konvencijas ieviešanā iepazīstina **S.Gerenovska**. LNS rūpējas par nedzirdīgo cilvēku: sociālo rehabilitāciju, veicina viņu cilvēktiesību aizsardzības ievērošanu, nedzirdīgo cilvēku materiālo, sadzīves un kultūras vajadzību apmierināšanu, izglītības līmeņa paaugstināšanu, atbalstu zīmju valodas attīstīšanai un lietošanai saziņas procesam ar nedzirdīgajiem.

Galvenais cilvēktiesību faktors nedzirdīgiem cilvēkiem ir zīmju valoda: bilingvālā izglītība, tulkojumi zīmju valodā un vides pieejamība.

LNS saskata vēl daudz darāmā, lai skolās nedzirdīgos bērnus mācītu profesionāli pedagogi, kuri spēj ar bērniem sazināties zīmju valodā.

LNS ir realizējusi 39 ES struktūrfondu un pašvaldības izsludinātos projektus. Kā spilgtāko S.Gerenovska min projektu „Nepalikt vienam klusumā”, kura ietvaros nedzirdīgajām jaunajām māmiņām ir radīta atbalsta sistēma dzemdībās un pēcdzemdību periodā un izveidots īpašs Dienas centrs cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem. Projekts ieguva trešo vietu Eiropas iedzīvotāju izvēles balsojumā, kā arī kļuva par konkursa RegioStars Awards⁵ finālistu un tika atzīts par vienu no sešiem labākajiem ES projektiem kategorijā "Sieviešu iespējas un aktīva līdzdalība".

Vēl LNS par savas kompetences jautājumiem sniedz priekšlikumus nozaru ministrijām.

B.Bicēna interesējas par audiologopēda pakalpojumu pieejamību.

S.Gerenovska paskaidro, ka SIA “LNS Surdotehniskās palīdzības centrs” nodrošina tikai valsts apmaksātus pakalpojumus.

Vēl **B.Bicēna** interesējas par pedagogu sagatavotību strādāt ar bērniem un jauniešiem, kuri vārdzirdības kompensēšanai izmanto dažādus tehniskos palīglikdzekļus, piemēram, vai ir zināšanas kā noregulēt dzirdes aparātu, kā noteikt baterijas uzlādes līmeni, cik bieži jāmaina baterija, kā rīkoties ar FM iekārtām.

E.Celmiņa paskaidro, ka līdz šim Izglītības un zinātnes ministrija tālākizglītībasursos pedagogiem tika piedāvāti kursi par īpašajām vajadzībām, bet katrs skolotājs varēja izvēlēties, kurus no visiem piedāvātajiem neformālās

⁵ Ar konkursa “RegioStars Awards” palīdzību Eiropas Komisija apzina un popularizē labās prakses piemērus ES fondu finansējuma investēšanai dalībvalsts attīstībā jeb tādus projektus, kuriem ir augsta pievienotā vērtība vietējās sabiedrības labklājības līmeņa celšanā.

tālākizglītības kursiem apmeklēt. Pēc runātājas rīcībā esošās informācijas Izglītības un zinātnes ministrija virza priekšlikumu, ka katram no jauna sagatavotajam pedagogam jau augstskolas laikā ir jāapgūst viens pilns mācību kurss tieši par darbu ar īpašo vajadzību jautājumiem. Labklājības ministrija uz šādu apmācību ļoti uzstāja, un šobrīd tāda prasība augstskolām nākamajam akreditācijas periodam tiek izvirzīta.

Nolemj:

- Sniegto informāciju pieņemt zināšanai;
- Nākamā gada darba plānā iekļaut jautājumu par reģionālo sabiedrisko transportu.

4. jautājums

4.1. Nevalstisko organizāciju iesaiste Sabiedriskajā konsultatīvajā padomē

I. Balodis

I. Balodis iepazīstina ar nevalstisko organizāciju lomu Sabiedriskās konsultatīvās padomes darbā (turpmāk – SPK), kura ir Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes izveidota padomdevēja institūcija.

SPK nodrošina sabiedrības līdzdalību sabiedriskā pasūtījuma un Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālās stratēģijas izstrādāšanas procesā. Cilvēku ar invaliditāti intereses šajā padomē pārstāv divas organizācijas: nodibinājums „Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons”” un nodibinājums „Nāc līdzās!”. **I. Balodis** atzīst, ka Latvijas Nedzirdīgo savienības pārstāve ir ieguldījusi lielu darbu, lai panāktu raidījumu surdotulkošanu. SPK tiek daudz diskutēts, kā vajadzētu plašsaziņas līdzekļos atspoguļot cilvēkus ar invaliditāti. Tomēr atzīst, ka trūkst izvērtējums par šādu sižetu kvalitāti.

I. Balodis norāda, ka jāvirzās uz pārraidēm sagatavoto sižetu tematisku kārtošānu, kas ļautu tīmekļa vietnē ērti atrast dažādos raidījumos pārraidītos sižetus par jebkuru interesējošo tēmu.

Latvijas Radio salīdzinoši daudz atspoguļo invaliditātes tematiku, piemēram, ziņas vieglajā valodā.

Apvienība „Apeirons” par šo tēmu nav saņēmusi daudz jautājumus vai sūdzības.

Nolemj: Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

4.2. Autostāvvietu izveidošana pie daudzdzīvokļu namiem personām ar invaliditāti

I. Kantāne, M. Auders, J. Eglīts

I. Balodis

I. Balodis iepazīstina ar jautājuma par personām ar invaliditāti autostāvvietu izveidošanas pie daudzdzīvokļu namiem iniciēšanas procesu,

proti, ka Rīgas domes Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome (turpmāk – Konsultatīvā padome) Invaliditātes lietu nacionālai padomei adresētajā vēstulē lūdz likumdevēja līmenī aktualizēt jautājumu par autostāvvietu ierīkošanu pie daudzdzīvokļu namiem. Sēdes vadītājs dod vārdu **I.Kantānei**, kura iepazīstina ar pastāvošo situāciju un konsultatīvās padomes piedāvājumu jautājuma risināšanai.

Atbilstoši spēkā esošajam normatīvajam regulējumam, lai cilvēks ar invaliditāti pie daudzdzīvokļu nama ierīkotu stāvvietu, nepieciešams saņemt piekrišanu no vismaz trīs ceturtdaļām dzīvokļu īpašumiem⁶. Situāciju pasliktina dzīvokļu īpašnieku nevēlēšanās sniegt atbildi uz uzdotajiem jautājumiem. Atbilstoši spēkā esošajam normatīvajam regulējumam atbildes nesniegšana tiek traktēta kā īpašnieka nepiekrišana. Ar šādu problēmu saskaras namu apsaimniekotāji par ikvienu jautājumu, kur lēmums jāpieņem dzīvokļu īpašniekiem. Tāpēc Konsultatīvā padome ierosina mainīt atbildi nesniegušo dzīvokļu īpašnieku atbildes veidu no „par” uz „pret”. Turklāt pašvaldība var ietekmēt situācijas risinājumu tikai uz sev īpašumā esošas zemes, turklāt daudzu dzīvokļu īpašnieki atrodas ārzemēs un ir grūti sasniedzami.

M.Auders atzīst, ka jautājums par neaktīvajiem dzīvokļu īpašniekiem ir runāts vairākkārt, tai skaitā, par ēku siltināšanu un jebkuru remontdarbu.

M.Auders ieskicē šī jautājuma iespējamus risinājumus nākotnē, un saskata, ka lēmumu par apsaimniekošanas jautājumu risinājumiem būtu jāpieņem apsaimniekotājam, kurš atbilstoši uzticētajiem pienākumiem izvērtē situāciju ēkā un pieņem lēmumu par būves sakārtošanas veidu, attiecīgi informējot īpašniekus.

Savukārt lēmumu pieņemšanas procesu par īpašumtiesiskiem jautājumiem plānots uzlabot, veicot papildinājumus būvniecības informācijas sistēmā. ERAF projekta “Būvniecības procesu un informācijas sistēmas attīstība” ietvaros plānots uzlabot ēku ekspluatācijas procesu: glabātas vienuviet dažādas mājas lietas, izveidota balsojumu platforma, kas ļautu par dažādiem ar īpašumu saistītiem jautājumiem nobalsot gan interneta vietnē, gan izmantojot aplikāciju telefonā.

Ekonomikas ministrijas pārstāvis risinājumu savas kompetences jomā saskata, rosinot likumdevējam samazināt jautājuma pieņemšanā nepieciešamo balsu skaitu līdz vienai pusei no dzīvokļu īpašumiem.

J.Eglīts atzīst, ka normatīvo aktu līmenī nav noregulēta balsojumu veikšanas kārtība, to brīvi var noteikt katra organizācija, procesu atainojot protokolā.

VARAM parlamentārais sekretārs pauž pārliecību, ka autostāvvietu ierīkošana ir pašvaldības jautājums. Pašvaldība var izstrādāt regulējumu par iedzīvotājiem nozīmīgiem publiskiem jautājumiem.

⁶ Dzīvokļa īpašuma likuma 17.panta 7.¹daļa: „Lai pieņemtu lēmumu par šā likuma 16.panta otrās daļas 2.punktā (kopīpašumā esošās daļas lietošanas kārtības noteikšanu dzīvokļu īpašnieku starpā) minētajiem jautājumiem, nepieciešams, lai "par" nobalso dzīvokļu īpašnieki, kuri pārstāv vismaz trīs ceturtdaļas no visiem dzīvokļu īpašumiem.”

Nozaru ministriju pārstāvju paustais problēmas risinājums atšķiras no Konsultatīvās padomes ierosinājumiem, turklāt vienota viedokļa formulēšanai nepieciešama padziļināta diskusija, tāpēc **I.Balodis** lūdz Konsultatīvajai padomei sadarbībā ar nozaru ministrijām rast piemērotāko šī jautājuma risinājumu.

Nolemj:

- Līdz nākamajai ILNP sēdei Konsultatīvajai padomei organizēt darba sanākumi ar Ekonomikas ministriju, Satiksmes ministriju un VARAM, lai panāktu vienošanos par šī jautājuma risinājumu;
- Nākamajā ILNP sēdē Konsultatīvajai padomei informēt par sanāksmes rezultātiem un nepieciešamo ILNP iesaisti jautājuma risināšanā.

4.3.Dažādi

J.Krūmiņa ierosina iespējami tuvākajā sēdē izskatīt jautājumu par bērniem ar garīga rakstura traucējumiem, kuriem, sasniedzot pilngadību, nepieciešams ierobežot rīcībspēju. Formalitāšu kārtēšanas laikā, kas aizņem vairākus mēnešus, netiek saņemti pakalpojumi un pabalsti.

Nolemj: Darba plānā iekļaut jautājumu par formalitāšu kārtēšanas procesa saīsināšanas iespējām bērniem, kuriem sasniedzot pilngadību, garīgo traucējumu dēļ tiek ierobežota rīcībspēja.

Pielikumā:

- 1) Saite uz Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras prezentāciju: <https://prezi.com/view/DPm3sXxx5RNwZAss7DeB/>;
- 2) Labklājības ministrijas prezentācija, 15 slaidi;
- 3) Latvijas Nedzirdīgo savienības prezentācija, 20 slaidi;
- 4) Izglītības un zinātnes ministrijas 2018.gada 3.jūlija vēstule Nr.4-4.1e/2018/2311, 11p;
- 5) Veselības ministrijas 2018.gada 4.aprīļa vēstule Nr.01-12.4/1383, 11p.

Sēdi slēdz: plkst. 14:10

Labklājības ministrs,
Invaliditātes lietu nacionālās
padomes priekšsēdētājs

J.Reirs